

Af Riishøj (SF) m.fl.
(Fremsat 8/11 89).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Dette beslutningsforslag ligner en hel del et forslag, som Socialistisk Folkeparti fremsatte for et års tid siden, stort set med det samme indhold, en konkret indgang til, hvorledes vi i Danmark forstærker indsatsen på at nedbringe miljøbelastningen fra energisektoren. Jeg røber næppe nogen hemmelighed ved at sige, at lige præcis det mål går regeringen også efter.

Jeg er glad for at kunne konstatere – det mener jeg jeg kan – at der er bred enighed i Folketinget om den holdning, at vi skal gøre, hvad vi kan for at nedsætte miljøbelastningen fra energisektoren.

Der er en række konkrete emner i forslaget, fem punkter i alt. Om dem alle gælder det, at de er indeholdt i det arbejde, som vi nu er godt i gang med i ministeriet om udarbejdelse af den ny energihandlingsplan, en energihandlingsplan, som opstiller en række mulige udviklinger, vurderer den økonomisk, energimæssigt og miljømæssigt. I den plan håber jeg også at vi bliver i stand til konkret at pege på et valg, således at Folketinget, når energihandlingsplanen fremlægges, står med et konkret redskab, når vi skal sænke miljøbelastningen fra energisektoren.

Der er ingen af de fem forslag, som ikke bliver grundigt bearbejdet i forbindelse med vores energihandlingsplan. Jeg vil alligevel godt kort give et par bemærkninger med til hvert enkelt af punkterne.

For det første omlægningen af energiafgifterne mere i retning af at være miljøafgifter. Vi har et afgiftsudvalg i arbejde, det er ret tæt på at være færdig. Omkring årsskiftet regner vi med at resultatet foreligger, og så vil vi have en rapport, der har gennemarbejdet og diskuteret de vanskeligheder og problemer, der ligger i vort nuværende afgiftssystem, men som også peger på, hvad der kan gøres for at ændre disse vanskeligheder, og navnlig peger på, hvad der skal til, dersom man ønsker at indlægge miljøhensynet i vores afgiftspålægning på energiområdet. Så det er i høj grad et emne, der er aktuelt, og

jeg kan kun takke for, at det trækkes frem her og påpeges som et aktuelt emne.

Det andet punkt er at begrænse faste afgifter på elektricitet. Det er mere kompliceret. Jeg kan godt se, at der er en pointe i at vise på elregningen, at dersom man sparer, får man et synligt nedslag. Det er trist, at den faste afgift er så høj, at den reelt skjuler, at man får et nedslag i prisen, når man sparer. Men jeg vil advare imod at tro, at man helt kan fjerne den faste afgift, for den er nu engang bestemt ud fra nogle grundomkostninger, som producenterne af el har, og det er jo også bredt anerkendt, at vi har faste afgifter – det har vi jo eksempelvis også på vores telefonabonnement. Men det skal drøftes igennem og vurderes, om der er brug for ændringer. Jeg så gerne, at vi kunne reducere de faste afgifter. Også det er under bearbejdning i handlingsplansammenhæng.

Elselskabernes forpligtelse over for elbesparelse er det tredje punkt, og det er helt klart, at det er noget, vi skal interessere os for. Jeg ved, at forslagsstillerne er opmærksomme på, at el-selskaberne har oprettet en konsulenttjeneste med det formål at informere elbrugere om de sparemuligheder, der er, fordi elværkerne kan se, at man, i det omfang man kan reducere elforbruget, kan spare investeringerne i et produktionsapparat. Men jeg er ret sikker på, at dette system, som er i gang, kan udbygges meget. Og det er noget, som jeg har drøftet en del med forskellige interessenter, også med industriens folk, som er meget opmærksomme på, at den rette vejledning og anvisning formentlig kan føre til betydelige besparelser i elforbruget.

Dernæst er der spørgsmålet om mærkning – det er det fjerde punkt – af elforbrugende apparater. Jeg kan sige, at vi netop i øjeblikket har fået udarbejdet et første udkast til producenter og importører af elforbrugende apparater. En mærkningsordning skal indføres, sådan at det er muligt for forbrugerne at se, når man går i butikken, hvad det er for et apparat, man står over for – ikke kun hvad det koster at indkøbe, men også hvad det bruger af energi, bruger af strøm. Det bliver angivet på en sådan måde, at man kan se, om det er et apparat, der ligger på et middelpunkt, eller et, der ligger under eller over, så det skulle blive ret enkelt for den enkelte forbruger at konstatere, om det er et lavenergiforbrugende apparat, man står over for.

[Energiministeren]

Jeg tror, det kan blive en god begyndelse. Det er muligt, at vi skal videre på et eller andet tidspunkt, sådan at vi også forklarer, hvad der opnås mere konkret ved, at man bruger mindre strøm på elapparater, for det har jo immervæk en meget konkret miljømæssig gevinst, at man reducerer forbruget af el.

Det femte punkt angår den offentlige sektor. Jeg er helt på det rene med, at den offentlige sektor må gå foran, når vi skal anspore andre til at reducere energiforbruget. Vi kunne jo kigge os omkring – måske ikke specielt her, men i lokaliteterne her i huset – der er adskillige steder, vi kunne spare betydeligt på vort elforbrug. Jeg er overbevist om, at der her i huset som i andre offentlige bygninger virkelig er mulighed for at gennemføre foranstaltninger, der klart kan vise sig på elregningen.

Men vi mangler nok i øjeblikket et incitament for dem, som ejer de offentlige bygninger. Det er vores mening – vi er faktisk i gang med det i øjeblikket – at oprette en konsulentordning vedrørende de offentlige bygninger. Og det er meningen, at der skal udarbejdes et cirkulære – det er aftalt mellem finansministeren og mig – som pålægger den enkelte minister at sørge for, at de huse, de bygninger, de rum, som vedkommende disponerer over, har ansvar for, bliver bragt i en energiøkonomisk forsvarlig stand. Det vil altså blive påpeget direkte, hvad det går ud på, og det vil blive kontrolleret, at man følger de mål, der bliver opsat. Og så går jeg ud fra, at det efterhånden vil være en ret trist sag for en minister at blive afsløret i ikke at have sparet på energien. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt for troværdigheden i vores indsats for at få andre til at reducere energiforbruget, at vi i den offentlige sektor går foran.

Men med disse meget positive ord, som jo kunne tolkes i retning af, at dette forslag bør vedtages, vil jeg dog gerne sige, at det bør det faktisk ikke, for det er ganske overflødigt. Det, der er væsentligt, er, at vi ser disse ting i den store sammenhæng, og det er i den sammenhæng, som energihandlingsplanen viser. Og det varer ikke så længe; vi regner med, at den skulle kunne være klar til fremlæggelse omkring 1. april 1990.

Ingrid Rasmussen (S):

Beslutningsforslaget har til formål at give de

enkelte miljøvenlige teknologier inden for energisektoren en forbedret placering i energiplanlægningen. Dette mål kan Socialdemokratiet gå ind for. Vi ønsker selvfølgelig, at den nye forskning og viden om miljøvenlig energi og teknologi skal anvendes i praktiske foranstaltninger.

Socialdemokratiet er glad for, at dette også i høj grad sker både med og uden Brundtland-rapporten i hånden. Netop Brundtland-rapportens hovedmål peger på en fordobling af energieffektiviteten i de industrialiserede lande over en 50-årig periode. Det er et stort mål, men bestemte ikke uopnåeligt.

Bevidstheden i befolkningen om energirigtig adfærd er støt stigende, og teknologiforskningen på området er i hastig udvikling. Dermed er ikke sagt, at vi bør tage den med ro, tværtimod. Denne bevidstheds- og adfærdssændring skal selvfølgelig intensiveres i de kommende år.

Det, vi skal undgå fra politisk side, er at gå i gang med formålsløse panikhandlinger, som ikke forholder sig reelt til proportionerne i den langsigtede energiplanlægning.

Af de enkelte punkter i forslaget er afgifts-problemerne de væsentligste. Netop de faste afgifter har været med til at fastholde de perspektiver i de store investeringer, vi har haft på energiområdet – store investeringer, der har vist sig at være bæredygtige og har bragt Danmark op på et højt energi- og miljøteknisk niveau.

Afgiftsstrukturen har været og skal vedblive med at være et styringsmiddel til nødvendige og økonomisk rigtige investeringer. Socialdemokratiet mener, at afgiftssystemerne på energiområdet fastholdes i grundstrukturen. Det er således vigtigt at styrke erhvervsinvesteringer i energibesparelser uden at svække den internationale konkurrenceevne.

I det indre energimarked må Danmark selvfølgelig gå ind for, at afgiftssatserne sættes på et så højt niveau som muligt og fordeles på så mange områder som muligt. Det betyder, at alle sektorer bliver berørt afgiftsmæssigt såvel i privat som i offentligt regi, dvs. ingen forbrugergrupper subsidierer hinanden som nu, hvor f.eks. forretningslivets energiforbrug er afgiftsfri.

Hvad angår tarifspørgsmålet, er der allerede nu flere steder forskellige tarifprisfastsættelser med god effekt. Gennemsigtigheden – også i de

[Ingrid Rasmussen]

bagvedliggende omkostningsstrukturer – er hensigtsmæssig til forståelse af elprismæssigheder. Bl.a. kan tripeltariffer have indflydelse på, at private kunders køb og salg af el går lige op.

De tre sidste punkter i beslutningsforslaget tager udgangspunkt i flere besparelsesområder, hvoraf mange af dem og flere meget præcist allerede er i fuld gang. Her vil jeg pege på AKF-projekter sat i værk efter energiaftalen i 1986.

Hvad angår tredjepartsfinansiering, som er et nyt begreb, hvor diskussionen jo netop har drejet sig om, hvorvidt elværkerne skal finansiere nye energibesparende initiativer, vil vi pege på, at det kan være en idé, men at der må være et loft, som elprisudvalget kan fastsætte.

Vi ser ikke, at beslutningsforslaget følger noget nyt til debatten. Vi ser tværtimod frem til, at mange af de konstruktive ideer, som har været udmøntet tidligere, bliver sat sammen i en perspektivrig plan, som energiministeren har planer om at lægge frem her i foråret 1990.

Else Theill Sørensen (KF):

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte SF's beslutningsforslag, ikke fordi vi ikke er enige i meget af det, der står både i beslutningsforslaget og i bemærkningerne – vi mener også, at vi i Danmark skal give vores bidrag til at nedsætte energiforbruget og den deraf følgende miljøbelastning både i vort eget land og i alle andre lande – men fordi vi faktisk ikke mener, det er hensigtsmæssigt at vedtage et beslutningsforslag af denne art, samtidig med at man i Energiministeriet arbejder på at udarbejde en energihandlingsplan, som forhåbentlig vil give et godt grundlag for at indrette vores energipolitik, så den bedst muligt lever op til målsætningerne i Brundtlandrapporten.

Jeg kan faktisk ikke helt forstå, hvad SF vil opnå med at fremsætte dette beslutningsforslag nu, hvor vi ved, at arbejdet allerede er godt i gang.

Energipolitikere bør være sig bevidst, hvorledes ressourcer anvendes. Det føler jeg ikke hr. Riishøj m.fl. har tænkt på, da de fremsatte dette beslutningsforslag. De ressourcer, der indtil nu er brugt på forslaget, kunne have været brugt langt bedre.

Jeg vil derfor ikke kommentere de enkelte punkter, men se frem til, at vi, når energihandlingsplanen kommer, kan få en god og konstruktiv debat, og at vi til den tid kan opnå bred

enighed om, hvordan vi skal arbejde for den målsætning, som vi alle er enige i.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg synes altid, det er vigtigt og interessant, når nogen seriøst beskæftiger sig med energipolitik, men hvis man økonomiserer rimeligt med sine ressourcer, er der ingen grund til at gøre dobbelt arbejde, og det er faktisk det, vi er udsat for her.

Den forrige ordfører var lidt forundret over, hvad der kunne have ført til, at SF overhovedet fremsatte dette forslag. Det er jeg ikke, for der har nok ligget nogle politiske motiver om at markere sig på en eller anden måde i det energipolitiske spektrum. Jeg synes, den markering var dårlig. Alle ved, at der arbejdes på alle disse områder, og at vi står lige foran færdiggørelsen af et meget omfattende udvalgsarbejde. Så det er for gennemskueligt. Jeg synes, SF burde have brugt sine kræfter og sine ressourcer anderledes og hermed også Folketingets tid anderledes.

Mogens Elvensø (FP):

Også her må jeg træde til i stedet for hr. Behnke, der er til forhandlinger andre steder i huset – vi må håbe, at disse forhandlinger lykkes.

Det foreliggende SF-forslag er jo ikke noget nyt. SF har her i senfirserne kigget i venstrefløjens afløser for det kommunistiske manifest, nemlig Brundtlandrapporten. Uanset hvilke sympatiske ikklædninger man giver sine forslag, bygger det grundlæggende på et ønske om at slå udviklingen i stykker i Danmark.

Fremskridtspartiet er tilhænger af en bærbar udvikling. Jeg siger »bærbar« og ikke en såkaldt bæredygtig udvikling. Udviklingen skal nemlig være bærbar for den danske befolkning. Både når det gælder erhvervs-mæssig og privat energiudnyttelse, gælder det overordnede mål: at skaffe forbrugerne den bedste og den billigste energi. I ordet »bedste« ligger selvfølgelig, at miljøet også skal tilgodeses.

Men der er ikke megen logik i den tekst, SF skriver i dette forslag. I de mange manifeste, SF og andre venstrefløjensfolk fremturedede med i 1970'erne, interesserede miljøet overhovedet ikke. Dengang gjaldt det bare om at forhindre udnyttelsen af nuklear energi. Man kæmpede for kul, olie og andre fossile energiformer uden én eneste bekymring om miljøet.

[Mogens Elvensø]

Vi argumenterede dengang for at indføre nuklear energi med miljøet som vigtigste grund. Alle de tordentaler, der nu holdes mod kul og olie, var præcis vores daværende argument for a-kraft. Nu er a-kraft desværre ikke blevet indført, men der melder sig andre nukleare muligheder. Der melder sig spændende emner som superledere, rumbaserede solfangere og lignende.

Fælles for alle disse fremtidsmuligheder er, at de bygger på elektricitet. Derfor skal vi sørge for, at det danske elnet er så veludbygget og velproportioneret som muligt.

Vi er imod offentlig styring af folks energivalg. Vi er imod milliardtilskuddene til naturgasprojektet, og vi er imod brandskatningen af boligopvarmningen. Skat på et så vitalt behov som varme er umoralsk. Vi har da også kun haft det for alvor siden 1979. Vi mener, at det her i tiåret for de høje energifgifter er ved tiden, hvor de må lempes. Kære Folketing – kig ud ad vinduet! Er det virkelig dagens orden, at staten nu skal tjene ekstra mange penge, fordi det er blevet koldere?

Fremskridtspartiet skal afvise intentionerne i SF's forslag og opfordrer et flertal til at gøre det samme.

Til sidst vil jeg gerne stille energiministeren et spørgsmål. Under energikonsulentordningen blev en række offentlige bygninger, skoler m.v., ændret i mere energibesparende retning med store kommunale udgifter og statslige tilskud, og nu hører jeg, at vi igen skal i gang med at lave energiforanstaltninger i offentlige bygninger. Betyder det, at den tidligere ordning har været en fiasko?

Bjarne Ørum (RV):

Jeg tror gerne, at det er politiske motiver, der er den største energikilde til, hvad der foregår i dette hus, selv om jeg ikke skal kommentere, hvad der foregår hvor og med hvilket resultat. Men jeg kan da konstatere, at der bliver brugt enorme energier på at formulere, at man er energibevidst og miljøbevidst. Jeg ved godt, at både kildesortering og genbrug er to væsentlige komponenter netop på dette område, så jeg skal bestemt ikke klandre forslagsstillerne hverken for genbrug eller problemet med kildesortering, for jeg synes, det er en god ting – også at man har rejst denne debat.

Men jeg må indrømme, at jeg synes, begrundelsen er lidt tyndbenet, når man siger, at dette beslutningsforslag skal betragtes som et bidrag fra dansk side til at leve op til Brundtlandrapportens målsætning, og at man senere siger, det skal bidrage til, at der i Folketinget skal skabes flertal for de initiativer, der er nødvendige for at nedbringe energiforbruget og dermed miljøbelastningen.

Når jeg siger, det er lidt tyndbenet, er det, fordi det ville være alt andet end tyndbenet, hvis der ikke bliver gjort noget på dette område, men netop når man ved, hvad der tidligere er besluttet, og hvad man nu allerede ret snart kan se bragt frem i dette høje Ting, ja, så synes jeg egentlig, man skulle have brugt energien på lidt andre områder.

Jeg vil ikke gå ind i de fem punkter, som der er nævnt, men jeg vil sige, at vi fra Det Radikale Venstres side har tillid til, at udmøntningen af den energiplan, som er lovet, og som vi også har hørt har alle fem punkter i sit handlingsprogram, må blive udmøntet på en sådan måde, at de vil få bred tilslutning i dette høje Ting, for det synes jeg ville være dejligt for sagen og for samfundet og for hele vores miljø- og energibevidsthed, så jeg ser frem til med stor forventning, at det lykkes.

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg er ikke rigtig klar over, hvorfra hr. Mogens Elvensøs kendskab til det kommunistiske manifest stammer. Jeg har også et vist kendskab til det kommunistiske manifest, og jeg vil ikke vove den påstand, at det ligner Brundtlandrapporten; jeg synes, der er en væsensforskel på de to ting. Brundtlandrapporten er efter min opfattelse en rapport, hvor man peger på nogle veje til at beskytte menneskeheden.

CD kan i princippet være enig i det, som SF foreslår. Vi har mange gange gjort os til talsmand for, at man f.eks. på opvarmningsområdet prøvede at nærme sig gasopvarmning frem for en kulopvarmning. Vi har jo de store kraftvarmeværker, som er blevet spredt med nænsom hånd over hele landet, men vi mangler sådan set de decentrale mindre varmeværker, som kunne opvarmes med gas. Der er nok nogle af alle dem, som har agiteret for gassen, der i dag godt kunne tænke sig at kigge lidt i bakspejlet, for nu er der jo behov for at få solgt gassen, og det ville jo have været rart, hvis man

[Herluf Rasmussen]

havde disse små decentrale varmekærker, hvor man så kunne indføre gas. Jeg ved godt, at de store værker også kan gasopvarmes, og jeg håber også, man får noget i gang dér. Vi, som bor i nærheden af de store kraftvarmekærker, ser i hvert fald frem til, at man finder en anden opvarmningsform.

Men som sagt kan vi ikke støtte forslaget, fordi vi ikke mener, det kan stå alene. Vi mener, at det skal parres med en vurdering af udgifterne for erhvervslivet. Vi er nødt til at se på realiteterne, herunder også f.eks. udgifterne for forbrugere.

Jeg synes, det er udmærket, at der bliver rørt ved det, og vi har megen sympati for de tanker, men vi kan ikke tilslutte os forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti forstår godt de intentioner, der ligger bag forslagets fremsættelse; så kan man jo altid tilskrive hinanden forskellige motiver. Jeg tror virkelig, der er mange og ikke mindst mange unge i Danmark, der er meget optaget af netop energiproblemer.

Brundtlandrapporten kan man jo diskutere på mange måder, men det, som Kristeligt Folkeparti ser som det væsentlige, er jo netop, at vi ved at spare energi i vore områder skulle hjælpe de områder, der har så hårdt brug for det.

Hvis man har en lille smule kendskab til ulandene og deres energiproblemer, forstår man godt hvorfor. Det er uhyre besværligt at skaffe den energi, man skal bruge. Man kan måske ikke engang fabrikere de ting, man gerne ville, fordi man ikke har energien. Og hvis det så ikke skal gå ud over miljøet i den verden, vi lever i, kan vi ikke tillade os at forøge energiforbruget; vi må spare, for at de andre kan få. Det er det, der ligger bag.

Det kan gøres på forskellige måder. Jeg tror ikke på, at man i Danmark kan bruge f.eks. miljøafgifter. Folk tror ikke på dem længere. Man har så mange måder at fastsætte skatter og afgifter på, og så indfører man en eller anden afgift for miljøet og en anden for noget andet skyld. Det tror man ikke på. Så man kan lige så godt sige det, som det er, nemlig at man pålægger en afgift, fordi man har nogle formål med den.

Hvis man virkelig skal løse problemerne i forbindelse med energi, er det noget, der skal ske for det enkelte menneske lige fra de mind-

ste børn til de ældste, til det private erhvervsliv og det offentlige, således at vi hver især er os bevidst med hensyn til vores forbrug af energi. Vi må alle sammen være miljøbevidste i vores hverdag og ikke bare sige: Nå, men det klarer landbruget og industrien, så er vi andre så dejligt fri. Hvis vi er opdraget til, at energi er noget, man sparer på som en selvfølgelig ting, ja, så bliver det ligesom en automatisk handling, at man slukker for lyset, når man ikke skal bruge det osv. Det kunne vi også lære lidt af herinde, for vi er nok også lidt sjuskede med dette med at slukke, hvor der ikke er brug for det.

Men vi skal heller ikke blive så fanatiske i vores besparelser, at vi sidder uden varme og fryser og bliver forkølede, eller at ældre mennesker har så lidt lys, at de falder og kommer til skade og påfører samfundet andre udgifter. Det gælder om at finde en fornuftig balance i tingene.

Hvad angår dette med elværkerne, er der jo elværker, der i dag animerer deres forbrugere til at spare ved at præmiere dem. Når det gælder lavenergi, må vi få den holdning, som jeg selv har, nemlig at det første, jeg spurgte om, da jeg skulle have en ny fryser, ikke var, hvor meget den kostede, men hvor meget energi den bruger. Jeg tror, virkelig mange mennesker i dag er sig energiproblemet bevidst og tager det, der bruger mindst energi, når de skal anskaffe nye ting. Egentlig synes jeg ikke, det står så dårligt til, som man skulle tro, men vi må hver især være bevidste også i vores oplæring af børnene derhjemme, i skolen og alle andre steder med hensyn til det overflødige forbrug.

Jeg mener også, det er et spørgsmål, om energifgifterne ikke er for høje. Der er også noget, sagde ministeren, der hedder faste udgifter. Hvis man har lavet f.eks. et fjernvarmekærk, skal der en vis kapacitet til, for at det kan forrente sig, og så kan det ikke nytte noget, at alle forbrugerne sparer så meget, at det går nedenunder og hjem. Derfor kan man ikke altid spare så meget, som man egentlig gerne ville. Jeg vil hermed bare sige, at det er uhyre kompliceret, og at der skal virkelig mange undersøgelser og megen diskussion til for at finde frem til det rigtige.

Kristeligt Folkeparti er meget bevidst om disse spørgsmål, men vi skal også huske at have fornuften med.

Riishøj (SF):

Jeg takker for ministerens positive holdning til forslaget.

Jeg vil allerførst kommentere påstanden om, at forslaget er overflødig. Denne påstand hører man jo tit, når vi fremsætter forslag, fordi regeringen ikke kan tage sig sammen til at fremsætte deres, og det er vi iskolde over for. Vi ved, at vi har en regering, der er splittet også i dette spørgsmål. Så sent som for en uge siden var der vidt forskellige meninger med hensyn til tilslutningspligten, og tænk, om vi skulle vente med vores forslag på, at regeringen kan tage sig sammen til at blive enig om et eller andet. Nu ved energiministeren, hvad han kan få gennemført. Så ønsker jeg ham held og lykke med de mange gode intentioner inden for regeringen.

Vi ved også – det fik vi oplyst nu – at regeringen i øjeblikket forhandler med Fremskridtspartiet om økonomien, om den langsigtede økonomiske politik, og hvis disse forhandlinger fører til noget, tror jeg også, vi ved, hvad Brundtlandrapporten bliver til i de kommende år. Derfor har dette forslag den vigtige funktion, at ministeren ved, hvad han kan få gennemført, og det, vi venter på, er, hvad ministeren selv kan få igennem i sin egen regering.

I øvrigt var der forskellige kommentarer undervejs. Jeg skal ikke hæfte mig ved dem alle sammen, men jeg hilser velkommen, at der i hvert fald i Energiministeriet øjensynlig arbejdes seriøst med disse spørgsmål.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er meningen i denne folketingssamling at vedtage konkrete skridt til opfølgning af Brundtlandrapporten. Nu kommer handlingsplanen her til foråret, og så får vi et bud på nogle forskellige instrumenter. Men er det så meningen, at vi skal vente til den efterfølgende folketingssamling 1990-91 med at vedtage noget konkret, eller er det meningen, at vi skal vedtage noget rent konkret i denne folketingssamling? Det tror jeg mange er interesseret i, for ellers kan det godt ligne en forhaling. Så vil der jo nemlig gå 2, 3, 4 år, før vi får vedtaget noget konkret, efter at vi har fået Brundtlandrapporten til debat her i Folketinget.

Ministeren forholdt sig positiv til mange ting i forslaget. Jeg kan også forstå, at ministeren er indstillet på at reducere i hvert fald de faste afgifter. Jeg forstår ikke modstanden på elområdet; jeg kan forstå, der kan være nogle proble-

mer på fjernvarmeforsyningsområdet, men jeg forstår ikke, der kan være problemer på elområdet med hensyn til at fjerne de faste afgifter. Dem har man dog på naturgassens område. Hvorfor skal man så ikke indføre faste afgifter på naturgassens område? Det må vel være sådan, at der ligger en klar 100 pct.'s præmiering for besparelser, og det viser sig nok, at økonomien kan hænge sammen alligevel. Men jeg forstår ikke argumentationen for ikke på elområdet at kunne fjerne afgifterne helt.

Men der ligger et problem indbygget i vores energipolitik: Hvis man mener, at energiselskaber skal køre efter ganske almindelige driftsøkonomiske kriterier – dvs. præmieres for størst mulige salg – er det direkte i strid med de anbefalinger, der ligger i dette forslag, og også direkte i modstrid med anbefalingerne i Brundtlandrapporten. Det vil sige, at hvis vi skal realisere Brundtlandrapportens intentioner, må vi finde en løsning på det, at vi skal spare på afsætningen. Virksomhederne skal drives rationelt, men de skal spare med hensyn til salget. Der må være indbygget en præmiering for at reducere salget og opfordre forbrugerne til at spare. Det er modsat mange andre selskaber i Danmark, men man skal altså indføre en mekanisme, der direkte præmierer selskaber for at reducere afsætningen af et produkt, der er mangel på i verden, og som skaber miljømæssige problemer. Det håber jeg er med i den rapport, som kommer i april måned.

Jeg hilser velkommen, at energiministeren vil gøre noget for den offentlige sektor, åbentbart også med cirkulærer. Nogle af de ting, som kunne indgå, var, at man sikrede sig, at offentlige bygninger ikke mindst i kommunalt, men også i amtskommunalt regi tilsluttes de kollektive forsyningsanlæg. Det er meget uheldigt, at der ikke mindst er mange amtskommuner, hvis bygninger ikke er tilsluttet, fordi de ikke er med inde i selve forvaltningen af naturgasprojektet og andre kollektive varmesystemer. Der er mange ting at gøre, og det gælder i allerhøjeste grad med hensyn til at indrette offentlige bygninger energimæssigt bedst.

Ministeren nævnte Christiansborg, som har elvarme, og som formodentlig kun har glødelamper, der har maksimalt forbrug.

Jeg vil meget håbe, at Folketingets Præsidium vil tage den sag op i hvert fald senest samtidig med, at man udsender de cirkulærer.

[Rilshøj]

Tænk hvis Folketinget energimæssigt kører videre på samme måde og der bliver udsendt cirkulærer, der pålægger andre i den offentlige sektor at spare. Det håber jeg i hvert fald at vi i udvalget er enige om skal tages op i Folketinget. Jeg ved, at andre energiordførere tidligere har nævnt det, også hr. Helge Adam Møller, men endnu er der øjensynlig ikke sket noget.

Fru Ingrid Rasmussen nævnte nogle ting i forslaget, og de signaler, jeg hørte, var noget problematiske, men det kan vi måske få afklaret i udvalgsarbejdet. Når jeg nogle gange hører folk – i hvert fald inden for elsektoren og Socialdemokratiet – sige, at man ikke skal lave panikhandlinger, er det ofte udtryk for, at man ikke skal vedtage noget her og nu, man skal udskyde gennemførelsen af konkrete forslag. Det håber jeg ikke ligger i det om panikhandlinger. Nu er der dog gået flere år, siden Brundtland-rapporten kom. Vi har et godt grundlag for at kunne tage konkrete beslutninger. Men jeg håber ikke, der er ønske om, at disse ting yderligere skal udsættes.

Jeg synes også, det lyder lidt problematisk, at grundstrukturen i nuværende afgifter skal fastholdes. Det er i modstrid med det, energiministeren sagde. Hvis energiministeren vil overgå til økologiske afgifter på energiområdet, kan han i hvert fald skaffe sig et flertal med os, hvis der skulle være problemer med Socialdemokraterne. Jeg håber ikke, det skal opfattes sådan, at grundstrukturen i afgifterne ikke må ændres, men jeg er bange for, at sådan en formulering går ud på, at man ikke skal hæve f.eks. kulafgiften op til niveauet for de andre afgifter. Det må vi se på. Jeg håber, at energiministeren, som har givet andre signaler på området, kan komme igennem hos regeringen med de synspunkter, han har luftet offentligt.

Jeg synes heller ikke, der er grund til at lægge loft over elværkernes indsats for teknisk elbesparelse. Hvorfor skal der være et loft over udgifterne dér? Det må være effektiviteten af indsatsen, som må være afgørende. Der er ikke grund til at lægge loft over det område.

Der er nogle ting, vi er uenige i, men jeg håber, at det er til at ændre. De blev formuleret meget – hvad skal man sige – overordnet, så det kan være, der ligger noget bedre i dem end det, jeg kunne frygte.

De andre borgerlige ordførere gav mest udtryk for, at – jeg ved ikke, om de har læst forsla-

get, det har de måske nok – sådan noget vil de ikke diskutere nu, og det tager vi til efterretning. Til gengæld kan jeg heldigvis konstatere, at energiministeren er positiv over for forslaget. Den konservative ordfører var direkte negativ. Det er vel igen udtryk for den spændvidde, der er i regeringen.

Jeg tager de positive signaler til mig og håber, at vi i denne samling kan få vedtaget noget fornuftigt og konkret på området. Hvis ministeren skulle mangle stemmer til at få gennemført en økologisk orienteret energipolitik, skal han ikke mangle dem fra vores side.

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg vil gerne kommentere, hvad der har været fremført.

Hr. Mogens Elvensø spørger, om alt, hvad vi indtil nu har gjort for at spare på energien, har været helt omsonst. Nej, slet ikke. Det er faktisk gået rigtig godt, så godt, at jeg faktisk troede, alle havde fået lyst til at fortsætte. Vi er nemlig ikke ved vejs ende.

Vi har rent faktisk sparet meget på energien i Danmark, navnlig på opvarmningssiden. Det er dér, indsatsen indtil nu har været gjort, men det er også tydeligt, at der er mere at gå efter på dette område og endnu mere at gå efter i henseende til elforbrug. Det er lige præcis elforbruget, der skal sættes i fokus, sammen med de andre ting, men især elforbruget, for her er væksten størst.

Dér er der også meget at gå efter i de offentlige bygninger. Der findes adskillige eksempler på, at energikonsulenter har påvist forbrug af el i eksempelvis skolebygninger, som lå helt op til 80 pct. over det nødvendige, og der har været vanskeligheder med at komme i gang med de nødvendige udskiftninger af armaturer, fordi det nu engang kræver en investering. Lånelofter og sparsommelighed i kommunal og anden offentlig forvaltning har gjort det svært at komme i gang.

Derfor har vi nu åbnet for, at der kan ske tredjepartsfinansiering af elbesparelser i hvert fald i første omgang i kommunale bygninger, og det tror jeg kan være med til, at andre interesserer sig for at komme med en pakkedøsning, nemlig dels en anvisning på, hvad der kan gennemføres med fornuft, dels en anvisning af eller tilbud om en finansiering. Det har elværkerne gjort i enkelte tilfælde, fordi det er fornuftigt at

[Energiministeren]

bruge pengene til at reducere energiforbruget frem for at bruge dem til at forøge energiproduktionen. Det er den sammenhæng, jeg synes er interessant. Men det kan af gode grunde være forbigået hr. Mogens Elvensøs opmærksomhed.

Det var, hvad jeg havde af bemærkninger til hr. Mogens Elvensø.

Endvidere vil jeg blot sige, at jeg synes, det er lidt påfaldende, at hr. Riishøj er så interesseret i hele tiden at forsøge at give indtryk af, at regeringen internt ikke er enig om disse ting. Jeg synes faktisk, at de indlæg, der er kommet fra regeringspartierne, har været meget sammenfaldende.

Det kan da godt være, at der hist og her kan være en forskellig opfattelse af nogle ting, det gør vel heller ikke så meget. Det afgørende er, at vi når til enighed om de væsentligste elementer, når det kommer til stykket. Det tror jeg også vi kan, når vi skal til at arbejde med energihandlingsplanen, men hr. Riishøj er lidt utålmodig, synes jeg. Jeg anerkender, at tilpas aggressivitet er nødvendig på dette område. Den har der været for lidt af i mange år, og derfor er jeg ikke kritisk over for hr. Riishøjs initiativer, men jeg er lidt bekymret over, at vi andre skal kritiseres for ikke at gå hurtigt nok frem.

Jeg tror faktisk, man ville kunne kritisere os, hvis vi gik for hurtigt frem, eller hvis vi for tilfældigt gik ind med enkeltforanstaltninger. Det er meget vigtigt, at vi ser tingene i sammenhæng, for det, vi bruger ressourcer på at gøre på ét område, kan meget hurtigt vise sig at blive spist op af de følgevirkninger, det får på andre områder. Det er derfor, at sammenhængen er så vigtig.

Så vil jeg godt sige til hr. Riishøj, som synes, det er oplagt, at der ikke skal være faste afgifter på elektricitetsforbruget, at hr. Riishøj fører sine synspunkter frem med en skråsikkerhed, som der slet ikke er belæg for i hr. Riishøjs eget forslag. Hr. Riishøj siger om netop dette emne med tariffene:

»Der kan imidlertid være betænkeligheder ved sådanne tariffes med hensyn til deres virkning og administration. Derfor bør der forud gennemføres (vellykkede) forsøg eller grundige overvejelser for at klarlægge mulighederne.«

Ja, lige præcis!

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Energiministeren nævnte elarmaturer og elinstallationer. Jeg er selv energikonsulent, og på skoler og offentlige institutioner har vi netop under en særlig ordning måttet udskifte elarmaturer og elinstallationer, og det, jeg spurgte om, var faktisk, om disse elinstallationer havde været en fiasko, for så er det omsonst, vi lavede dengang.

(Kort bemærkning).

Else Theill Sørensen (KF):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Riishøj, at det er ikke helt korrekt, når hr. Riishøj opfatter min indstilling til beslutningsforslaget som negativ.

Jeg sagde ordret, at når vi afviste forslaget, var det ikke, fordi vi ikke er enige i meget af det, der står både i beslutningsforslaget og i bemærkningerne. Det, jeg var negativ over for, hr. Riishøj, var, at vi skulle bruge Folketingets tid på at behandle sådan et beslutningsforslag nu, hvor arbejdet er sat i gang med at lave en energihandlingsplan, som jeg håber til sin tid kan blive et godt grundlag for en god og konstruktiv debat.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Jeg vil kun sige til energiministeren, at det citat, han brugte, var om de progressive elafgifter, det var ikke om de faste afgifter. Vi mener, at de udmærket kan afskaffes, sådan som de er inden for gasområdet. Endvidere savner jeg alligevel stadig væk svar på spørgsmålet om, hvornår der vedtages noget konkret.

Jeg husker debatten i sin tid om Brundtland-rapporten, det er vel over et år siden. Da var energiministerens sidste ord, at der skal handles nu, og han citerede direkte Brundtland-rapportens sidste ord »nu«. Jeg tror, han gentog det flere gange. Men nu skal vi altså ikke være utålmodige. Alligevel synes jeg nok, det er væsentligt at vide, hvornår der vedtages noget konkret. Er det virkelig meningen, at det først skal ske i den efterfølgende samling, så vi kommer et stykke ind i 1990'erne, før vi kan se nogle konkrete resultater af arbejdet med Brundtland-rapporten?

Til den konservative ordfører: Det er udmærket, at man arbejder i regeringen med det

[Riishøj]

her. Vi aner ikke noget om det, og det skal da ikke hindre os i at fremsætte forslag. Det manglede da bare i et demokratisk samfund.

Regeringen arbejder med nogle forslag, som vi ikke aner noget om, og vi aner ikke engang, om de er enige. Jeg ved godt, at en regering udadtil skal sige, at man er enig, men vi har vist eksempler nok på, at striden går lystigt bag de lukkede døre.

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg vil bare kort sige, at vi naturligvis skal handle så hurtigt, det er forsvarligt, og jeg tror, hr. Riishøj er i stand til på stående fod at nævne en række tilfælde, hvor vi har handlet. Hr. Riishøj ved, at vi har taget initiativ til at indføre en tredjepartsfinansiering på det kommunale område. Hr. Riishøj ved, at vi har stoppet behandlingen af ansøgningen om et nyt kulfyret værk i Skærbæk og nu drøfter anvendelsen af gas i stedet for – et rigtigt miljømæssigt tiltag. Og hr. Riishøj ved, at der på alle de områder, der indgår i energihandlingsplanen, er fuld fart på. Det eneste, der bekymrer mig, er hr. Riishøjs forsøg på at sige, at vi ikke går nok til den, men det gør vi faktisk. Det drejer sig om at holde ballancen.

Så vil jeg gerne sige til hr. Mogens Elvensøs bemærkning, at når hr. Mogens Elvensø nu afslører, at han selv er energikonsulent, er der jo

slet ingen undskyldning for de udtalelser, hr. Mogens Elvensø kom med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser til formanden:

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 24. november 1989, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.14
